

LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL WELL-BEING OF FUTURE GENERATIONS

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Pecyn Gwybodaeth i Ymgeiswyr

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru

Dyddiad cau: 15 Awst 2022 16:00

Noder hysbysebwyd y dyddiad cau ar gyfer y swydd hon yn flaenorol ar 8 Awst 2022.

Comisiynydd
Cenedlaethau'r
Dyfodol
Cymru

Future
Generations
Commissioner
for Wales

The Commissioner for
Public Appointments

Gwneud cais

Diolch am eich diddordeb yn rôl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru ("y Comisiynydd"). Mae'r ddogfen hon yn rhoi manylion am rôl a chyfrifoldebau'r swydd a'r broses ddethol.

I wneud cais, ewch i wefan penodiadau cyhoeddus Llywodraeth Cymru yma llyw.cymru/penodiadau-cyhoeddus

I wneud cais am y rôl hon, cliciwch ar 'Chwiliwch am benodiadau cyhoeddus yng Nghymru', dod o hyd i'r swydd wag, a chlicio ar 'Gwneud cais' ar waelod y dudalen. Y tro cyntaf ichi wneud cais am swydd, bydd angen ichi lenwi ffurflen gofrestru ar gyfer system ceisiadau ar-lein Llywodraeth Cymru. Dim ond unwaith y bydd angen ichi gofrestru, a thrwy wneud byddwch yn gallu dilyn hynt eich cais, ac unrhyw geisiadau eraill a wnewch, trwy'ch cyfrif.

Ar ôl cofrestru, bydd modd ichi weld y ffurflen gais.

I wneud cais, bydd angen i chi gyflwyno dwy ddogfen ategol:

- CV llawn
- Datganiad personol sy'n rhoi manylion eich profiad, sut rydych yn bodloni'r disgrifiad rôl a manyleb y person, a pha gyfraniad y gallech ei wneud i rôl y Comisiynydd.

Dylid lanlwytho'r ddwy ddogfen i'r adran 'Atodi Dogfen(au) Ategol' yn y ffurflen gais ar-lein.

Os oes angen i ni drefnu addasiadau i'ch galluogi i wneud cais, cysylltwch â'r Tîm Penodiadau Cyhoeddus:

PenodiadauCyhoeddus@llyw.cymru

Curriculum Vitae

Sicrhewch fod eich CV yn cynnwys manylion bras eich swydd bresennol neu ddiweddaraf, a'ch dyddiadau yn y rôl. Nodwch unrhyw benodiadau Gweinidogol presennol neu flaenorol.

Datganiad Personol

Y datganiad personol yw eich cyfle i ddangos sut rydych yn bodloni pob un o'r meini prawf ym Manyleb y Person yn y pecyn hwn.

Dylai'r datganiad gynnwys enghreifftiau sy'n dangos sut mae eich gwybodaeth a'ch profiad yn cyfateb i bob un o'r meini prawf isod. Dylai'r enghreifftiau hyn ddisgrifio beth oedd eich rôl, a'r dull a ddefnyddiwyd gennych i sicrhau canlyniad penodol.

Cyfyngwch eich datganiad personol i ddwy dudalen A4 gan ddefnyddio ffont Arial 12.

Y broses ddethol

Prif Weinidog Cymru fydd yn penodi Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru.

Bydd penodi Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yn benodiad arwyddocaol gan Weinidogion Cymru a chaiff ei reoleiddio bellach o dan y [Cod Llywodraethu Penodiadau Cyhoeddus](#).

Bydd y Prif Weinidog yn cael cymorth i wneud penderfyniadau gan **Banel Asesu Cynghorol**. Bydd y panel hwn yn cynnwys y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol (y Gweinidog arweiniol), tri aelod sy'n cynrychioli gweddill pleidiau gwleidyddol y Senedd, ac Uwch Aelod Annibynnol o'r Panel. Wrth gynnal eu hasesiad o'r ymgeiswyr, rôl y Panel yw penderfynu'n wrthrychol pwy sy'n bodloni'r meini prawf dethol a gyhoeddwyd ar gyfer y rôl – mewn geiriau eraill, pwy sy'n gymwys i'w benodi. Bydd y panel yn cael ei gadeirio gan Uwch Was Sifil.

Bydd **sesiwn i randdeiliaid** hefyd ar gyfer ymgeiswyr ar y rhestr fer, a fydd yn cynnwys unigolion o blith cyn-fyfirwyr Academi Arweinyddiaeth Cenedlaethau'r Dyfodol. Caiff yr Academi hon ei rhedeg gan swyddfa'r Comisiynydd ac mae'n dwyn ynghyd ystod amrywiol o bobl o'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector i ddatblygu eu gwybodaeth, eu harferion a'u harweinyddiaeth ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ('Y Ddeddf'). Bydd gofyn i ymgeiswyr ar y rhestr fer ymgysylltu â rhanddeiliaid yr Academi yn ystod y sesiwn, ar bwnc perthnasol a phwysig y cytunir arno yn nes at yr amser.

Mae'n debygol y cynhelir gwrandawriad cyn penodi'r ymgeisydd a ffefrir, a hynny gan y [Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol](#). Bydd y Pwyllgor yn gwrandao ar dystiolaeth gan yr ymgeisydd a ffefrir cyn i'r penodiad gael ei gadarnhau, ond ar ôl i'r broses ddethol gael ei chynnal.

Anghymhwysio

Mae [paragraff 6](#) o Atodlen 2 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn manylu ar ba sail y gellir anghymhwysio unigolion rhag cael eu penodi'n Gomisiynydd.

Amserlen (amodol)

- Dyddiad cau'r hysbyseb: **8 Awst 2022**
- Sifft: **diwedd Awst/dechrau Medi**
- Sesiwn rhanddeiliaid a chyfweliadau: **ddiwedd Medi/dechrau Hydref**
- Gwrandawriad cyn-penodi posibl: **diwedd Hydref/dechrau Tachwedd**
- Cadarnhau'r penodiad: **Tachwedd 2022**
- Dechrau'r penodiad: **Chwefror 2023**

Datganiad Amrywiaeth

Mae Llywodraeth Cymru yn annog ystod eang ac amrywiol o unigolion i wneud cais am benodiadau i gyrrff cyhoeddus. Rydym yn croesawu'n arbennig geisiadau gan bob grŵp sydd heb gynrychiolaeth ddigonol gan gynnwys menywod, pobl dan 30 oed, pobl Ddu, Asiaidd a Lleiafrifol Ethnig, pobl anabl, pobl lesbiaidd, hoyw, ddeurywiol a thrawsryweddol, a phobl o wahanol gefndiroedd ac amgylchiadau economaidd-gymdeithasol.

Cynllun Gwarantu Cyfweliad

Fel rhan o'n hymrwymiad i annog pobl anabl i ymgeisio am swydd yn Llywodraeth Cymru, byddwn yn cynnig cyfweliad i bobl anabl sy'n bodloni'r gofynion sylfaenol ar gyfer y swydd.

Mae bodloni'r 'meini prawf sylfaenol' yn golygu bod rhaid ichi ddarparu tystiolaeth yn eich cais i ddangos eich bod, yn gyffredinol, yn bodloni'r lefel cymhwysedd ar gyfer y swydd a'ch bod yn meddu ar unrhyw gymwysterau, sgiliau neu brofiadau a ddiffinnir yn rhai hanfodol. Mae Llywodraeth Cymru wedi mabwysiadu'r diffiniad cymdeithasol o anabledd, sy'n cydnabod bod rhwystrau mewn cymdeithas sy'n analluogi pobl sydd â namau neu gyflyrau iechyd neu sy'n defnyddio laith Arwyddion Prydain. Rydym wedi ymrwymo i ddileu rhwystrau fel y gall pob aelod o staff (neu aelodau staff newydd posibl) berfformio ar eu gorau.

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn defnyddio'r diffiniad meddygol o anabledd (nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith sylweddol a hirdymor ar allu person i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd).

Os oes gennych nam neu gyflwr iechyd, os ydych yn niwrowahanol neu'n defnyddio laith Arwyddion Prydain a'ch bod am drafod addasiadau rhesymol ar gyfer unrhyw ran o'r broses recriwtio hon, neu os hoffech drafod sut y byddwn yn gwneud addasiadau os byddech yn llwyddiannus, anfonwch e-bost at y Tîm Penodiadau Cyhoeddus (PenodiadauCyhoeddus@llyw.cymru) cyn gynted â phosibl a bydd aelod o'r tîm yn cysylltu â chi i drafod.

Ymholiadau

I gael rhagor o wybodaeth am rôl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, cysylltwch ag Andrew Charles (Dirprwy Gyfarwyddwr, Dyfodol Cynaliadwy) andrew.charles@llyw.cymru

Os oes angen rhagor o gymorth arnoch chi i wneud cais am y rôl hon, cysylltwch â penodiadaucyhoeddus@llyw.cymru

I gael rhagor o wybodaeth am Benodiadau Cyhoeddus yng Nghymru, ewch i www.llyw.cymru/penodiadaucyhoeddus

Bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio prosesu'r holl geisiadau mor gyflym â phosibl a thrin pob ymgeisydd yn gwrtais. Os oes gennych unrhyw gwynion am y ffordd y deliwyd â'ch cais, cysylltwch â penodiadaucyhoeddus@llyw.cymru

Ceisio creu Cymru fwy cynaliadwy

Yng Nghymru rydym yn gwneud pethau'n wahanol. Mae gennym gyfraith sy'n ein helpu ni i gyd i weithio gyda'n gilydd i wella ein hamgylchedd, ein heconomi, ein cymdeithas, a'n diwylliant.

Er mwyn ein pobl, er mwyn ein planed. Ar gyfer nawr, ac ar gyfer ein dyfodol.

Ei henw yw [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015](#).

Drwy Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ('Y Ddeddf'), mae Cymru wedi nodi saith nod llesiant uchelgeisiol sy'n sefydlu gweledigaeth hirdymor ar gyfer Cymru gynaliadwy ac sy'n disgrifio datblygu cynaliadwy fel y ffordd y cyflawnir y nodau hyn. Mae hyn yn ymwneud â diwallu anghenion y cenedlaethau presennol heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i arwain Cymru o ran cyflawni'r nodau llesiant hyn a newid y ffordd y mae Cymru'n gweithio, fel mai datblygu cynaliadwy yw'r egwyddor graidd sy'n llywio ein camau gweithredu i wella llesiant pobl yn awr ac yn y dyfodol.

Er mwyn cynorthwyo, cefnogi ac ysbrydoli'r trawsnewid hwn, sefydlwyd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol annibynnol i Gymru ('y Comisiynydd') i roi cyngor a chymorth ar ddatblygu cynaliadwy a bod yn eiriolwr dros genedlaethau'r dyfodol.

Rydym yn chwilio am ymgeiswyr a fydd yn gallu chwarae rhan flaenllaw yn y gwaith o wneud Cymru'n genedl gynaliadwy sy'n gyfrifol yn fyd-eang drwy ysbrydoli, cefnogi a dod â phobl a sefydliadau at ei gilydd i gyflawni nodau llesiant cenedlaethol Cymru.

Bydd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol nesaf Cymru yn darparu'r arweinyddiaeth angenrheidiol i arwain a galluogi datblygu cynaliadwy yng Nghymru dros y cyfnod 2023-2030.

Mae hwn yn gyfnod cyffrous i gefnogi Cymru i gyflawni ei nodau llesiant a symud y wlad ymlaen at lwybr mwy cynaliadwy.

Mae'r Ddeddf yn parhau i lunio a llywio'r ffordd y caiff polisiâu a gwasanaethau eu darparu yng Nghymru, a chyda chyrrff newydd yn cael eu hychwanegu at y Ddeddf a cherrig milltir hirdymor yn cael eu gosod gan Lywodraeth Cymru, mae cyfle o'r newydd i ymgysylltu ac i ysbrydoli gwasanaethau cyhoeddus Cymru a sectorau eraill fel bod Cymru'n datblygu mewn ffordd gynaliadwy ac yn cyflawni ar gyfer pobl a'r blaned.

Mae [tudalennau](#) Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a'r [canllaw hanfodion](#) yn rhoi cefndir pellach ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefan [Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol](#).

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R DYFODOL
WELL-BEING OF
FUTURE GENERATIONS**

Y swydd

Mae [Adran 17](#) o'r Ddeddf yn sefydlu swydd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, sef unigolyn a benodir gan Weinidogion Cymru ar ôl ymgynghori â'r Senedd. Penodir y Comisiynydd am gyfnod o **7 mlynedd**. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllideb o £1.509 miliwn y flwyddyn i'r Comisiynydd.

Crynodeb o'r dyletswyddau a'r pwerau

Rôl **dyletswydd gyffredinol** y Comisiynydd yw:

- **Hyrwyddo'r** egwyddor datblygu cynaliadwy.
- **Gweithredu fel gwarcheidwad** gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion.
- **Annog** cyrff cyhoeddus i roi mwy o ystyriaeth i effaith hirdymor eu gweithgareddau.
- **Monitro ac asesu** y gwaith o gyflawni'r amcanion llesiant a bennwyd gan y cyrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf.

Wrth gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol, gall y Comisiynydd:

- Roi **cyngor neu gymorth** i'r canlynol:
 - Cyrff cyhoeddus.
 - Bwrdd gwasanaethau cyhoeddus (mewn perthynas â pharatoi ei gynllun llesiant lleol).
 - Unrhyw berson arall y mae'n credu ei fod yn gweithredu, neu'n ceisio gweithredu, mewn ffordd a allai gyfrannu at nodau llesiant Cymru.
- **Annog arferion gorau** a hyrwyddo ymwybyddiaeth ymhlith cyrff cyhoeddus i helpu i sicrhau eu bod yn cyflawni eu hamcanion llesiant mewn modd sy'n gyson â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.
- Annog cyrff cyhoeddus i **weithio gyda'i gilydd** a chydag eraill os gallai hynny eu cynorthwyo i gyflawni eu hamcanion llesiant a rhannu'r gwersi a ddysgwyd a'r arferion gorau.

- **Hyrwyddo ymwybyddiaeth** ymhlith cyrff cyhoeddus o'r angen i gymryd camau i gyflawni eu hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.
- Cynnal **adolygiad** i nodi i ba raddau y mae corff cyhoeddus yn diogelu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion.
- Ymgymryd ag **ymchwil** neu **astudiaeth** i ystyried pa mor gyson yw nodau a dangosyddion llesiant â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, yr egwyddor ei hun, ac unrhyw beth sy'n ymwneud ag effeithiau ar lesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol.
- Rhoi cyngor i Archwilydd Cyffredinol Cymru ar yr egwyddor datblygu cynaliadwy.

Rhaid i'r Comisiynydd wneud y canlynol:

- Llunio a chyhoeddi **Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol** 12 mis cyn pob etholiad Senedd, sy'n cynnwys ei asesiad o'r gwelliannau y dylai cyrff cyhoeddus eu gwneud i gyflawni'r nodau llesiant. Rhaid i'r Comisiynydd ymgynghori ag ystod eang o sefydliadau a chynrychiolwyr wrth lunio'r adroddiad.
- Llunio a chyhoeddi **Adroddiad Blynyddol** a fydd yn cynnwys crynodeb o'r camau a gymerwyd gan y Comisiynydd, dadansoddiad o effeithiolrwydd y camau hynny, crynodeb o'r cwynion a dderbyniwyd, a blaenraglen waith. Gall yr Adroddiad Blynyddol gynnwys asesiad y Comisiynydd o'r gwelliannau y dylai cyrff cyhoeddus eu gwneud i gyflawni eu hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.
- Rhoi sylw i waith archwilio'r Archwilydd Cyffredinol wrth gynnal adolygiadau a pharatoi Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol.

Nid yw'r Ddeddf yn pennu pa benderfyniad y dylai corff cyhoeddus ei wneud mewn unrhyw sefyllfa benodol ac nid yw'n rhoi hawliau i unigolion. Nid yw Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yn rheoleiddiwr ar gyfer penderfyniadau unigol gan gyrrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf. Nid yw'r Comisiynydd yn ymchwilio i gwynion nac yn rhoi cymorth ariannol i unigolion sy'n ceisio datrysiad i'w hachosion penodol. Nid yw'n haen ychwanegol o apêl ar faterion penodol.

Nod y Ddeddf yw ysgogi trafodaeth, cefnogi, a sbarduno gwelliannau i'r ffordd y caiff pethau eu gwneud yng Nghymru fel mai datblygu cynaliadwy yw'r brif egwyddor drefniadol sy'n llywio'r hyn y mae cyrrff cyhoeddus yn ei wneud a sut mae cyrrff cyhoeddus yn gweithio.

Wrth gyflawni dyletswyddau a phwerau'r rôl, bydd y Comisiynydd yn:

- **Cefnogi sefydliadau** i ymgorffori datblygu cynaliadwy fel eu prif egwyddor drefniadol, a hwyluso cydweithio a chydweithredu o fewn gwasanaeth cyhoeddus Cymru a chymdeithas ehangach Cymru i wneud i hyn ddigwydd.
- Bod yn **eiriolwr** dros genedlaethau'r dyfodol o fewn y broses o wneud penderfyniadau yng Nghymru, gan ysgogi trafodaeth genedlaethol a deialog barhaus ar yr angen i Gymru ddatblygu mewn ffordd gynaliadwy drwy ystyried y tymor hir mewn modd gweithredol.
- Hyrwyddo gwell **dealltwriaeth** o gysyniadau a gwerthoedd allweddol sy'n sail i'r Ddeddf, megis terfynau amgylcheddol byd-eang, tegwch rhwng y cenedlaethau, llywodraethu da, a rhagwelediad. Mae hyn yn cynnwys y cysylltiadau rhwng datblygu cynaliadwy a'r argyfyngau hinsawdd a natur a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb. Dylent ategu cyngor arbenigol sydd ar gael ar rannau o'r nodau llesiant.

- Canolbwyntio ar **alluogi'r newid** mewn cyrrff cyhoeddus a chefnogi gwelliannau i'r diwylliant, y gallu a'r systemau sy'n llywio eu gwaith fel bod dewisiadau a phenderfyniadau mwy cynaliadwy yn cael eu gwneud. Mae hyn yn golygu rhoi sylw arbennig i sut a phryd i gefnogi cyrrff cyhoeddus ac eraill i sicrhau'r effeithiolrwydd mwyaf posibl gan alluogi'r cyrrff hynny i greu'r atebion cynaliadwy eu hunain. Bydd rhannu a hyrwyddo arferion da yn rhan bwysig o hyn.
- Datblygu **perthynas** â phob sector (gan gynnwys cymunedau a'r gymdeithas sifil ehangach) i hyrwyddo ac annog datblygu cynaliadwy.
- Sicrhau bod gan y swyddfa **fynediad at gyngor annibynnol** i lunio a llywio ei gwaith. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, gyngor gan y Panel Cyngori. Bydd Panel Cyngori sy'n cynnwys aelodau statudol, ac aelodau eraill a benodir gan Weinidogion Cymru, yn rhoi cyngor i'r Comisiynydd ar arfer swyddogaethau'r Comisiynydd.
- **Arwain a rheoli swyddfa** Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru a sicrhau ei fod yn parhau i fod yn gorff cryf, hyderus y gellir ymddiried ynddo sy'n cefnogi gwelliant parhaus yn y ffordd y mae ein gwasanaethau cyhoeddus yn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Dylai'r corff ddangos arferion gorau drwy weithredu'n unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn y ffordd y mae'n gweithio.

- Bydd y Comisiynydd yn cyflawni rôl Corfforaeth Undyn ac yn gweithredu fel **Swyddog Cyfrifyddu** a bydd yn gyfrifol am sicrhau bod y swyddfa'n gweithredu'n effeithiol ac i safon uchel o uniondeb. Bydd hyn yn cynnwys rheolaeth ariannol effeithlon ar Swyddfa'r Comisiynydd fel ei bod yn defnyddio'i hadnoddau yn ddarbodus ac yn effeithiol, gan osgoi gwastraff a gormodedd, a chynllunio i ddefnyddio ei hadnoddau ar lwybr fforddiadwy a chynaliadwy, o fewn terfynau y cytunwyd arnynt. Bydd yn hanfodol i'r Comisiynydd arddel barn gytbwys ynghylch gofynion neu adnoddau eraill. Bydd y Comisiynydd yn paratoi amcangyfrif o incwm a threuliau'r Comisiynydd a staff y Comisiynydd ac yn ei gyflwyno i Weinidogion Cymru.
- Cefnogi **newid diwylliant** o fewn cyrff cyhoeddus a sefydliadau eraill. Bydd hyn yn cynnwys pwyslais ar gefnogi cyrff i wella eu trefniadau ar gyfer y pum ffordd o weithio (hirdymor, integreiddio, cynnwys, atal a chydweithio) a'r ffordd y maent yn eu rhoi ar waith.
- **Gweithio gyda phartneriaid** yng Nghymru ac yn Llywodraeth Cymru i hyrwyddo Cymru fel cenedl sy'n gyfrifol yn fyd-eang a galluogi pobl a sefydliadau o Gymru i arddangos a bod yn rhan o'r mudiad datblygu cynaliadwy rhyngwladol.
- Cytuno â Llywodraeth Cymru ar brotocol neu **Gytundeb Fframwaith** wedi'i ddiweddarau.
- Cydweithio ag **Archwilydd Cyffredinol Cymru**, o gofio'r dyletswyddau sydd gan y naill a'r llall o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

I gael gwybod mwy am Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, ewch i www.futuregenerations.wales/cy/

Ar gyfer y darpariaethau penodol sy'n ymwneud â Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol gweler [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)

Manyleb y Person

Mae'r Prif Weinidog yn awyddus i benodi unigolyn a all ddangos y canlynol:

- Gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn am ddatblygu cynaliadwy, ei berthnasedd i Gymru a'r heriau a'r cyfleoedd sy'n codi yn sgil Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- Rhinweddau arwain profedig a phrofiad o gyflawni neu hwyluso newid sefydliadol a diwylliant mewn sefydliadau yn llwyddiannus.
- Gallu datblygedig i ennyn hyder mewn amrywiaeth eang o randdeiliaid, gan gynnwys sgiliau perswadio, a dylanwadu'n gadarnhaol ar bobl ar bob lefel, ac ymdrin â'r cyfryngau a chynulleidfaoedd cyhoeddus ehangach.
- Profiad o weithio gyda chyrrff cyhoeddus neu sefydliadau tebyg i'w cefnogi a'u hannog i weithio mewn ffordd fwy integredig a/neu i edrych i'r tymor hir.
- Gwybodaeth am, a hanes o ymrwymiad i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ac o weithredu ar hynny mewn sefydliadau mawr a chymhleth.
- Profiad cryf o ran materion ariannol, rheoli pobl, a llywodraethiant.
- Y gallu i fynegi materion cymhleth yn syml ac yn glir a chyflwyno tystiolaeth mewn ffordd glir a chymhellol.
- Gwybodaeth brofedig am dirwedd y sector gwleidyddol a'r sector cyhoeddus yng Nghymru.
- Dealltwriaeth o rolau cymharol cyrrff cyhoeddus, preifat a thrydydd sector ac ymrwymiad i Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus Nolan.

Y Gymraeg

Ystyrir bod y Gymraeg yn ddymunol ar gyfer rôl y Comisiynydd, a hynny ar y lefel a nodir isod:

Deall – Gall ddeall sgysiau sylfaenol am bynciau bob dydd

Darllen – Gall ddarllen rhai geiriau ymadroddion sylfaenol

Siarad – Gall gynnal sgwrs syml mewn sefyllfa waith

Ysgrifennu – Gall ysgrifennu negeseuon sylfaenol ar bynciau bob dydd

Mae hyn yn golygu y byddai'n fantais i ymgeisydd pe bai'n gallu deall a chyfrannu at rannau o sgwrs sylfaenol yn y Gymraeg, os yw wedi bodloni'r holl feini prawf hanfodol eraill.

ATODIAD 1 – Cefndir Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol

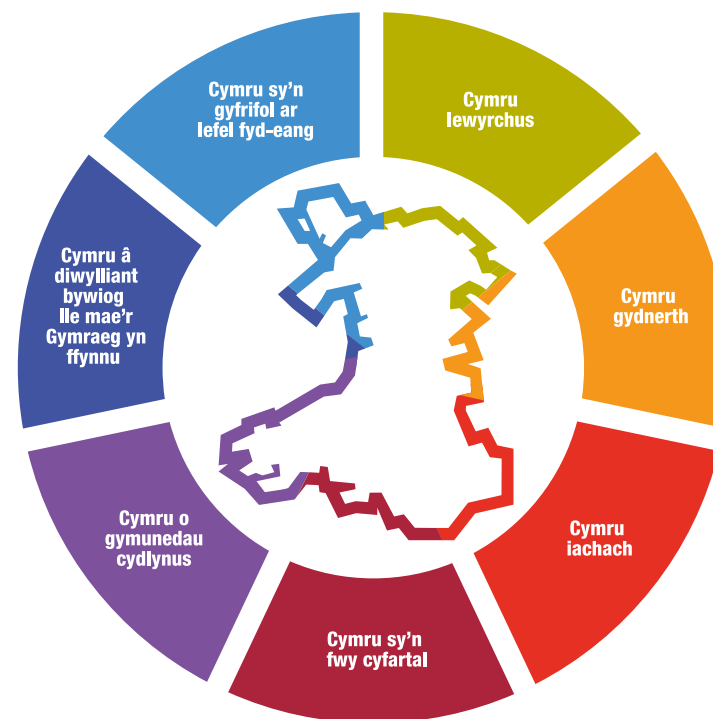
Datblygu Cynaliadwy yng Nghymru

Ers sefydlu datganoli yng Nghymru, mae datblygu cynaliadwy wedi bod yn egwyddor arweiniol o ran sut mae Cymru'n gweithio. Yn Neddf Llywodraeth Cymru 1998 a Deddf Llywodraeth Cymru 2006, mae'r *ddyletswydd i hyrwyddo datblygu cynaliadwy* gan y Llywodraeth wedi cyfrannu at ffurfio polisiau cyhoeddus, gan helpu Cymru i arwain y ffordd o ran mynd i'r afael â'r heriau cynaliadwyedd y mae gwledydd ym mhob cwr o'r byd yn eu hwynebu.

Yn 2015, pan gyflwynodd Llywodraeth Cymru [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#), crëwyd fframwaith deddfwriaethol sylweddol a chynhwysfawr i sicrhau bod datblygu cynaliadwy yn greiddiol i waith y Llywodraeth a gwaith cyrff cyhoeddus sy'n gwasanaethu pobl Cymru a'i hamgylchedd. Drwy gyfrwng y Ddeddf, Cymru yw'r unig wlad i ddarparu ymateb deddfwriaethol cynhwysfawr i [Agenda 2030 – y Nodau Datblygu Cynaliadwy](#).

Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer cyfres o [nodau llesiant](#) integredig ac anwahanadwy sy'n disgrifio Cymru gynaliadwy drwy brism llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol.

Y saith nod llesiant cenedlaethol

Mae'n rhoi [fframwaith mesur](#) ar waith ar gyfer y nodau hyn drwy [50 o ddangosyddion llesiant cenedlaethol](#) a chyfres o [gerrig milltir](#) sy'n dangos graddfa'r newid sydd ei angen i gyflawni'r nodau llesiant.

Mae'r Ddeddf hefyd yn sefydlu dull pellgyrhaeddol o weithredu drwy **ddyletswyddau llesiant unigol** ar sefydliadau cyhoeddus megis awdurdodau lleol, byrddau iechyd a chyrff cenedlaethol, a **dyletswyddau llesiant ar y cyd** sy'n dod â'r cyrff hyn at ei gilydd ar lefel leol i asesu a chynllunio ar gyfer gwelliannau i lesiant eu hardaloedd (Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus).

Prif nod y Ddeddf yw sicrhau mai datblygu cynaliadwy – *datblygu sy'n diwallu anghenion y presennol heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain* – yw **egwyddor drefniadol graidd** y Llywodraeth a chyrff cyhoeddus. Felly, cynlluniwyd y dyletswyddau o dan y Ddeddf i ddylanwadu ar **beth** y mae cyrff yn ei wneud, **sut** maent yn gweithio, a **sut** y maent yn cyfleu camau gweithredu.

Mae natur fwriadol eang y Ddeddf yn cydnabod nad yw datblygu cynaliadwy yn ymwneud â phenderfyniadau unigol yn unig; mae'n ymwneud â newid diwylliannol yng ngallu, sgiliau, gwybodaeth ac ymddygiad y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yng Nghymru. Mae'n parhau i fod yn fframwaith deddfwriaethol galluogol sydd wedi'i gynllunio i gefnogi a herio ffyrdd o weithio a all fod yn fyrdymor ac yn adweithiol; heb fod yn ddigon cydlynol ar draws gwahanol ymyriadau polisi; yn brin o'r cydweithio sy'n angenrheidiol er mwyn cyflawni; ac wedi'u datgysylltu oddi wrth y bobl yr effeithir arnynt yn uniongyrchol. Mae'r pum ffordd o weithio sy'n rhan o'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn ceisio mynd i'r afael â'r gwendidau hyn yn y ffordd y mae sefydliadau'n ymateb i heriau cynaliadwyedd systemig a chydgyssylltiedig megis newid yn yr hinsawdd, colli bioamrywiaeth, anghydraddoldeb, a gwaith teg.

Er bod Llywodraeth Cymru yn cynorthwyo'r gwelliant parhaus hwn, cydnabuwyd bod angen **ffynhonnell annibynnol o gymorth** i helpu i hyrwyddo'r egwyddor datblygu cynaliadwy, rhannu arferion da, ac ysbrydoli'r trawsnewid yr oedd ei angen. I gydnabod yr heriau hyn, sefydlwyd sefydliad newydd o dan y Ddeddf – **Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru**. Daeth hyn â mwy o gysondeb i'r cyngor annibynnol ar ddatblygu cynaliadwy yng Nghymru.

Llywodraeth Cymru

Mae cyfrifoldebau Llywodraeth Cymru yn cynnwys addysg, iechyd, llywodraeth leol, trafndiaeth, cynllunio, datblygu economaidd, gwasanaethau cymdeithasol, diwylliant, y Gymraeg, yr amgylchedd, amaethyddiaeth a materion gwledig. Mae [Llywodraeth Cymru](#) yn gwneud penderfyniadau ar faterion sy'n ymwneud â'r meysydd hyn, i Gymru gyfan, yn datblygu ac yn gweithredu polisiau, ac yn cynnig cyfreithiau Cymru (Biliau'r Senedd).

Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am y polisi ar ddatblygu cynaliadwy/llesiant cenedlaethau'r dyfodol. Mae'r polisi hwn wedi'i gyfuno i raddau helaeth â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae gan Weinidogion Cymru ddyletswydd hirsefydlog i hyrwyddo datblygu cynaliadwy ac felly bydd angen perthynas waith dda rhwng y Llywodraeth a'r Comisiynydd wrth hyrwyddo datblygu cynaliadwy er mwyn rhoi arweiniad ar y cyd ar yr agenda hon.

Mae'r Comisiynydd yn gyfrifol am ei raglen waith yn annibynnol ar y Llywodraeth a chaiff ei ddatblygu a'i gyhoeddi fel rhan o'i Adroddiad Blynnyddol. Anogir ymgynghori â Llywodraeth Cymru ar y rhaglen waith fel bod cydlyniant rhwng gweithgareddau'r ddau sefydliad i hyrwyddo datblygu cynaliadwy.

Fel y nodwyd yn [Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru](#), mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu Cytundeb Fframwaith gyda Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Caiff hwn ei baratoi gyda'r Comisiynydd, a bydd y Comisiynydd yn cytuno arno. Caiff hyn ei adolygu ar ôl penodi'r Comisiynydd newydd gyda'r nod o gytuno ar Gytundeb Fframwaith wedi'i ddiweddarau o fewn tri mis i'r penodiad.

Senedd Cymru

Senedd Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru, ac i ddwyn Gweinidogion Cymru i gyfrif. Mae'n cael ei adnabod fel y Senedd, ac mae'n deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi Cymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif. Mae ganddi 60 o Aelodau Etholedig, a dyma'r corff yng Nghymru sy'n cyfateb i Senedd y Deyrnas Unedig yn San Steffan. Cynhelir etholiadau i'r Senedd bob pum mlynedd. Mae'r Senedd, sydd wedi'i lleoli ym Mae Caerdydd, yn gartref i'r siambr drafod seneddol a elwir yn Siambr.

Mae'r Senedd yn dwyn Gweinidogion Cymru i gyfrif am eu penderfyniadau a gallant ddefnyddio gwybodaeth a ddarperir gan y Comisiynydd i wneud hyn.

Y [Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol](#) yw Prif Bwyllgor y Senedd sy'n gyfrifol am graffu ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Gall y Pwyllgor hefyd graffu ar waith ac Adroddiadau Blynyddol y Comisiynydd. Gall y [Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus](#) gymryd tystiolaeth gan y Comisiynydd (fel swyddog cyfrifyddu).

Rhagor o wybodaeth

Rhwystrau rhag gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn llwyddiannus (2020)
www.busnes.senedd.cymru/mglIssueHistoryHome.aspx?lId=28311

Craffu blynyddol ar Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol:
Diweddariad Ebrill 2022
www.senedd.cymru/media/js0h1krf/cr-ld15086-w.pdf